

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради»
Статус дисципліни	Вибіркова

Київ – 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни **«Психолого-педагогічні засади мистецької освіти»** для здобувачів вищої освіти галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В5 «Музичне мистецтво», Кафедра «Музичне мистецтво естради».

Розробник: **Дідук І.А.** - кандидат психологічних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Мистецтво співу»
Протокол №1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Кочерга А.І.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Музичне мистецтво естради»
Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.
Завідувачка кафедрою _____ **Ж.Л. Карпенко-Боднарук**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Інструментальне виконавство» (за видами)
Протокол № 1 від 01 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Ясько О.А.**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма Навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4	Рік підготовки: 3-й, 4-й	
Загальна кількість годин - 120		
Кількість модулів - 2	Семестр: 6-7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 64 самостійної роботи студента – 56 для заочної форми навчання: аудиторних – 18 самостійної роботи – 102	6-7-й	6-7-й
	Лекції:	
	60	18
	Практичні (семінарські):	
	4	-
Вид підсумкового контролю: диференційний залік (тестовий контроль)	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	56	102

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ *(що буде вивчатися; чому це цікаво /потрібно вивчати)*

«Психолого-педагогічні засади мистецької освіти» - це комплексна дисципліна, що вивчає закономірності розвитку музикальності особистості, психологічні механізми засвоєння музичного досвіду та методичне забезпечення освітнього процесу в мистецьких закладах на засадах гуманізму, інклюзії та фахової компетентності. Вона розкриває специфіку взаємодії вчителя та учня в процесі опанування музичного мистецтва.

«Психолого-педагогічні засади мистецької освіти» розглядає комплекс питань, що стосуються теоретико-методологічного аналізу проблеми мистецької та музичної освіти, музичної та вікової психології, музичної педагогіки, розуміння таких основних понять, як музичне сприймання, музична пам'ять, музичне мислення, музичні здібності, творчість, творча особистість, становлення культурної ідентичності, гуманізація музично-педагогічної освіти, супровід дітей з особливими освітніми потребами на основі класифікаційних ознак.

Мета психологічної складової курсу полягає у формуванні в майбутнього педагога цілісної системи знань про психічну природу музичної діяльності та розвитку практичних навичок управління внутрішніми ресурсами особистості. Важливе місце в навчальній дисципліні приділяється питанням психології музичної освіти, музичної психології та вікової музичної психології. Актуальним є вивчення психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з ознаками психотравми.

Мета педагогічної складової курсу полягає у формуванні професійної готовності майбутнього викладача до проєктування та реалізації цілісного освітнього процесу в мистецькій школі на засадах гуманізму, дидактичної доцільності та сучасних стандартів музичної освіти. Важливе місце в навчальній дисципліні відводиться вивченню практик вітчизняного та світового освітнього простору, інструментам інклюзивного навчання в освітньому процесі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких навчальних дисциплін відповідно до структурно-логічної схеми послідовності вивчення компонентів освітньої програми:

ОК 7 «Філософські студії»

ОК 026 «Психологія та педагогіка»

ОК 5 «Основи науково-дослідницької роботи»

Прореквізити дисципліни:

ОК 27 «Методика викладання фахових дисциплін»

ОК 30 «Педагогічна практика».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ *(чому можна навчитися)*

Відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради» вивчення навчальної дисципліни «Психологічні та педагогічні засади мистецької освіти» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН8
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні засади

мистецької освіти»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН8
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13

Після опанування навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні засади мистецької освіти» здобувачі вищої освіти повинні (знати та вміти):

- опанувати основні теоретичні поняття курсу, зміст базових понять;
- опанувати зміст основних державних документів, що стосуються системи мистецької освіти України;
- знати про структуру музичного сприймання, пам'яті, мислення та уяви, природу музичних здібностей;
- аналізувати особливості розвитку та кризи дітей дошкільного, шкільного та підліткового віку в контексті музичного навчання;
- розуміти причини виникнення сценічного хвилювання та способи емоційно-вольової саморегуляції;
- знати зміст педагогічного процесу у мистецькій освіті;
- вміти удосконалювати освітні технології на засадах гуманістичної парадигми;
- розуміти методи формування національно-культурної ідентичності учня;
- розуміти особливості особистісно-орієнтованого підходу;
- вміти визначати індивідуально-психологічні властивості учня (тип музикальності) та враховувати їх при виборі методів навчання;
- знати аспекти інклюзивної освіти та принципи педагогічної підтримки учня в інклюзивному середовищі;
- складати індивідуальні навчальні плани та адаптувати навчальні програми під конкретні потреби (зокрема для дітей з ООП);
- застосовувати психотехніки підготовки до публічного виступу та допомагати учневі долати страх сцени;
- будувати суб'єкт-суб'єктні (партнерські) відносини з учнем та батьками, дотримуючись педагогічної етики;
- використовувати музичний репертуар як інструмент виховання національної свідомості та ціннісних орієнтацій;
- аналізувати власну педагогічну діяльність, ідентифікувати зони своєї професійної компетентності.

Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою (усно і письмово).

Під час вивчення навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні засади мистецької освіти» всі студенти зобов'язані неухильно дотримуватися

Положення про академічнудоброчесність здобувачів вищої освіти КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Психолого-педагогічні засади музичної освіти» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: (ЗК – загальні компетентності; СК – спеціальні компетентності).

Компетентності	Шифр
Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК1.
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК2.
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК3.
Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ЗК4.
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК5.
Здатність бути критичним і самокритичним.	ЗК7.
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК8.
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК9.
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК11.
Здатність працювати автономно.	ЗК12.
Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	ЗК13.
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ЗК14.
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК15.
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК16.
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК17.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

Компетентності	Шифр
Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	СК6.
Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.	СК7.
Здатність оперувати професійною термінологією.	СК11.
Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків	СК13.
Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	СК.18.

Шифр	Назва компетентності	Дескриптори НРК				ПРН
		Знання	Уміння/ Навички	Комунікація	Відповідальність і автономія	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 8 ПРН 13
Загальні компетентності (ЗК)						
ЗК1.	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1	Ум1	К1	АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК4.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК5.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК7.	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8
ЗК8.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК9.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 8
ЗК11.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	Зн1	Ум1	К1	АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК12.	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8

ЗК13.	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК14.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК15.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК16.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
ЗК17.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
Спеціальні компетентності (СК)						
СК6.	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
СК7.	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
СК11.	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8
СК13.	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8 ПРН 13
СК.18.	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 8

**Програмні компетентності за професійним стандартом
Перелік трудових функцій**

Загальні компетентності	Шифр
Здатність забезпечувати індивідуальний підхід до учнів	ЗК 1
Здатність підтримувати під час навчання сприятливий психологічний клімат	ЗК 2
Здатність дотримуватися професійних та етичних норм поведінки	ЗК 3
Здатність працювати індивідуально та в команді	ЗК 4

Здатність запобігати виникненню конфліктних ситуацій	ЗК 5
Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію	ЗК 6
Здатність планувати та організувати діяльність відповідно до обсягу та особливостей завдань	ЗК 7

Трудові функції	Знання	Уміння	ОК 26		
А. Організація та проведення навчання	А.1		+		
	3.1	У.1	+	+	
	3.2	У.2	+	+	
	3.3	У.3	+	+	
	3.4	У.4	+	+	
	3.5	У.5		+	
	3.6	У.6	+		
	3.7	У.7		+	
	3.8	-	+		
	А.2		+		
	3.1	У.1	+	+	
	А.3		+		
	3.1	У.1	+	+	
	-	У.2			
	А.4		+		
	3.1	У.1	+	+	
	3.2	У.2	+	+	
	-	У.3		+	
	А.5		+		
	3.1	У.1	+	+	
	3.2	У.2	+	+	
	-	У.3		+	
	А.6		+		
	3.1	У.1	+	+	
	Б. Визначення здібностей учнів та оцінювання їх досягнень у процесі навчання	Б.1		+	
		3.1	У.1	+	+
		3.2	У.2	+	+
3.3		У.3			
-		У.4	+	+	
Б.2		+			
3.1		У.1	+	+	
3.2		-			
Б.3		+			
3.1		У.1	+	+	
3.2		У.2	+	+	
-		У.3		+	
В.1		+			

В.	3.1	У.1	+	+
Участь в організації освітнього процесу та методичне забезпечення навчання	3.2	У.2	+	+
	3.3	У.3	+	
	3.4	У.4	+	+
	-	У.5		+
	-	У.6		+
	-	У.7		+
	-	У.8		+
	В.2		+	
	3.1	У.1	+	+
	В.3		+	
	3.1	У.1	+	+
	3.2	У.2		+
	-	У.3		+
	Г. Безперервний професійний розвиток	Г.1		+
3.1		У.1	+	+
-		У.2		+
Г.2				
3.1		У.1		
3.2		У.2		

		Знання	Уміння та навички
А Організація та проведення навчання	А 1 Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання	3.1. Предметна область 3.2. Види занять та форми роботи з учнями 3.3. Професійна термінологія 3.4. Зміст, цілі та програмні результати навчання 3.5. Інструменти інклюзивного навчання в освітньому процесі 3.6. Технічні засоби і обладнання, які можуть застосовуватись в освітньому процесі відповідно до виду мистецтва 3.8. Правила запобігання та протидії булінгу та будь-яким видам дискримінації	У 1. Володіти фаховими навичками в обсязі необхідному для викладання У 2. Організовувати навчальні заняття різних видів У 3. Проводити навчання за типовою або робочою навчальною програмою У 4. Обирати, застосовувати, адаптувати та коригувати методи, прийоми, засоби, технології навчання для забезпечення досягнення учнем програмних результатів навчання У 5. Застосовувати під час навчання необхідні технічні засоби, обладнання та інструменти У 7. Застосовувати різні засоби педагогічної підтримки учнів.
	А2		
	А3. Здатність до роботи з документами, що відображають та	З 1. Вимоги до ведення навчальної документації	У 1. Оформлювати навчальну документацію відповідно до вимог

	забезпечують освітній процес		
	A4. Здатність навчати, вести ділову та професійну комунікацію державною мовою	З 1. Норми української літературної мови та норми використання усного та писемного мовлення З 2. Професійна лексика	У1 Доносити навчальний матеріал до учнів та заохочувати його/її до спілкування державною мовою під час навчання У 2. Забезпечувати здобуття учнями початкової мистецької освіти державною мовою. У 3. Вести навчальну та службову документацію державною мовою
	A 5. Здатність планувати.	З 1. Предметна область	У 1. Планувати індивідуальну траєкторію учнів залежно від цілей навчання та індивідуальних здібностей учнів, в тому числі з особливими освітніми потребами У 2. Планувати навчальні заняття та форми роботи У 3. Скласти робочі навчальні програми
	A6 Здатність використовувати цифрові технології		У1 Використовувати необхідні технічні засоби, обладнання, цифрові пристрої, працювати з онлайн-сервісами, застосунками, файлами, мережею Інтернет, у тому числі під час дистанційного навчання
Б Вивчення здібностей учнів та оцінювання їх досягнень у процесі навчання	Б 1. Здатність визначати рівень здібностей учнів.	З 1. Методики, процедури, форми та інструменти визначення спроможності учнів З 2. Форми та методи оцінювання навчальних досягнень учнів і розроблення критеріїв оцінювання	У1. Визначати рівень здібностей учнів У2. Застосовувати різні форми та шкали оцінювання навчальних досягнень учнів У4. Встановлювати та фіксувати результати навчання учнів, на їхній основі визначати індивідуальну траєкторію навчання (за потреби)
	Б2. Здатність використовувати новітні технології в процесі оцінювання	З1. Новітні технології оцінювання	У 1. Застосовувати новітні, у тому числі, цифрові, технології в процесі оцінювання навчальних результатів

	Б 3 Здатність здійснювати моніторинг індивідуальних навчальних досягнень учнів і прогнозувати результати навчання	З 1. Методи аналізу навчальної діяльності учнів і прогнозування її результатів З 2. Норми законодавства щодо академічної доброчесності в частині оцінювання учнів і відповідальності за їх недотримання	У 1. Визначати рівень здібностей учнів У 2. Застосовувати різні форми та шкали оцінювання навчальних досягнень учнів У3 Запобігати проявам та уникати необ'єктивного оцінювання, надання учням допомоги під час проходження ними оцінювання результатів навчання чи створення перешкод, непередбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання
В Участь в організації освітнього процесу та методичне забезпечення навчання	В 1. Здатність розробляти, адаптувати та узагальнювати навчальні матеріали	З 2. Типові навчальні програми, рекомендації до розроблення робочих навчальних програм З 3. Методики викладання навчальної дисципліни З 4. Норми законодавства щодо академічної доброчесності	У1. Опрацювати та узагальнювати навчальні матеріали У 4. Розробляти робочі навчальні програми У 5. Аналізувати результати застосування методик викладання навчальної дисципліни у своїй педагогічній практиці та будувати на основі цього аналізу власну педагогічну чи викладацьку стратегію У 6. Використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси для організації освітнього процесу, обміну педагогічним і творчим досвідом та професійного розвитку У 7. Діяти з дотриманням вимог законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права, мережевий етикет у професійній діяльності У 8. Запобігати академічному плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману, хабарництву під час створення власних методичних розробок
	В 2. Здатність до поширення власного професійного досвіду	З 1. Форми, способи та методи поширення власного професійного досвіду.	У 1. Презентувати власний професійний досвід (прийоми, методи, технології навчання тощо) та зважати на рекомендації колег.

	В 3 . Методики викладання навчальної дисципліни	З 2 . Обов'язки щодо участі в організації освітнього процесу на рівні мистецької школи, правила трудового розпорядку, посадова інструкція	У1 . Формувати та висловлювати власні пропозиції щодо організації та провадження освітнього процесу під час участі в засіданнях колегіальних органів управління. У2 Діяти відповідно до посадових обов'язків та правил трудового розпорядку мистецької школи У 3 Вибудувувати взаємодію із колегами та професійною спільнотою на основі толерантності та взаємоповаги, загальнолюдських цінностей
Г Безперервний професійний розвиток	Г 1 Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби у власному професійному розвитку	З 1 . Документи, способи та методи самооцінювання педагогічних і фахових компетентностей	У 1 . Аналізувати та оцінювати результати власної професійної діяльності (з урахуванням результатів навчання учнів), власний рівень професійної компетентності та його вплив на результати професійної діяльності У 2 . Визначати відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку власних компетентностей

Навички soft skills:

- Здатність до саморозвитку (неформальна та інформальна освіти);
- Навички самоорганізації;
- Комунікативні навички;
- Презентаційні навички;
- Критичне мислення (аналіз інформації з різних точок зору);
- Аналітичне мислення (виявлення причинно-наслідкових зв'язків).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – підведення підсумків навчальної

роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час занять.

Семінарський контроль знань. Семінарські заняття виконують такі основні функції: навчальну, виховну і розвивальну, діагностику освітніх втрат:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів освіти, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення освітнього компоненту та до фаху, тощо);
- діагностика освітніх втрат (контроль за якістю засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх компенсації).

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами,

підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

- есе;
- опитування;
- стандартизовані тести;
- практичні завдання (розв'язання задач, робота над таблицею, словникова робота, створення асоціативного куща/ментальної карти);
- презентації виконаних результатів та досліджень (доповіді/презентації);
- семінарські заняття;
- робота над проєктом.

Форми контролю результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення занять і оцінюється сумою набраних балів (до 70 балів). При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- рівень знань на семінарських заняттях;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання.

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Семінарське заняття форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до котрих здобувачі освіти готуються вдома. Семінари мають поглибити, розширити і закріпити знання здобувачів освіти, збагатити їх кругозір, навчити їх мистецтва ведення дискусії та глибокого наукового аналізу явищ, що вивчаються. Викладач на семінарському занятті здійснює контроль за самостійною роботою здобувачів освіти, дає можливість їм не лише висловити свої знання в усній формі, але й апробувати їх.

Семинарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою освітнього компоненту.

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Диференційований залік

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедри

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні бали за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

МОДУЛЬ 1										
Змістовий модуль 1 Т 1, 2,	СР	Змістовий модуль 2 Т 3, 4, 5, 6, 7, 8,	СР	Змістовий модуль 3 Т 9,10,11,12,13,14	СР	СЗ		МК	Всього	
15	5	20	5	25	5	5		20	100	
МОДУЛЬ 2										
Змістовий модуль 5 Т 1, 2, 3	СР	Змістовий модуль 6 Т 4, 5, 6	СР	Змістовий модуль 7 Т 7, 8	СР	Змістовий модуль 8 Т 9, 10, 11	СР	СЗ	ФЗ	Всього
15	5	15	5	10	5	15	5	5	20	100

Т1, Т2... теми занять

СР – самостійна робота здобувачів вищої освіти

СЗ – семінарське заняття

МК – модульний контроль знань

ДЗ - залік

Оцінювання видів робіт

	МОДУЛЬ 1	МОДУЛЬ 2
--	-----------------	-----------------

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні завдання	8	40	9	45
Есе	1	5	-	-
Доповідь	1	5	1	5
Тестування	5	25	5	25
Самостійна робота (проект)	1	5	1	5
Диференційований залік - Тестування	1	20	1	20
	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- підготовка доповідей, есе;
- робота на семінарських заняттях;
- робота над проєктними завданнями;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної

	літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінювання семінарських занять здійснюється під час поточного контролю. Робочою програмою передбачено *в кожному модулі проведення одне семінарське заняття*. За роботу на семінарському занятті здобувач отримує *від 1 до 5 балів*.

Вимоги до оцінювання семінарських занять:

- відповідність змісту виступу здобувача освіти до змісту питань, що обговорювалися на семінарі;
- активність здобувача освіти на семінарському занятті;
- уміння вести дискусію;
- толерантність при веденні дискусії;
- обґрунтованість власних суджень;
- посилення при дискусії (виступах) на першоджерела;
- вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо;
- вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті;
- вміння використовувати наочні наявні засоби;
- вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології;
- вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій;
- вміння представити результати самостійної творчої/проектної роботи

Оцінювання роботи здобувача освіти на семінарських заняттях

Бали за роботу на семінарі	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог матеріалу з теми семінарського заняття, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення, правильно формулювати висновки

4	Здобувач правильно відтворює матеріал, сформульований у темі семінарського заняття, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності
3	Здобувач відтворює основний матеріал, висвітлений у темі семінарської роботи, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та термінів, що були розглянуті під час опанування матеріалу. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань, задач сформульованих у завданні.
2	Здобувач вищої освіти відтворює частково матеріал теми семінарської роботи, набутого під час опанування матеріалів за певним розділом /темами; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, що представлені у ході роботи, може повторити за зразком певну операцію, дію, розв'язати задачу.
1	Здобувач відтворює незначну частину матеріалу, має нечіткі уявлення про запропоновану тему, об'єкт.

Критерії оцінювання тестового завдання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти вирішив 95-100 % із запропонованого набору тестових завдань;

«добре» – здобувач вищої освіти вирішив 80-94 % із запропонованого набору тестових завдань;

«задовільно» – здобувач вищої освіти вирішив 60-79 % із запропонованого набору тестових завдань;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти вирішив менше, чим 60 % із запропонованого набору тестових завдань.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні). Дана робота підтверджується сертифікатом, довідкою, виданими тезами, тощо
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах, що має підтверджуючий матеріал).
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних із знаннями з історії, педагогіки, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не

	самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

Якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачем освіти елементів методики наукових досліджень
- підготовка до семінарських занять

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з освітнього компоненту.

Здобувач освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль
- індивідуальні співбесіди

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок,

	здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням. У підготовці до самостійної роботи вивчає методичну та
4	Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
2	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст завдань.
1	Завдання практично не виконане, здійснені лише окремі необхідні дії, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Оцінювання есе:

Оцінюється актуальність, сучасність тематики есе. Визначається новизна, тобто що нового, раніше невідомого, укладачі привнесли у досліджувану тему.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Повна змістова робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження
4	Робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
3	Робота не повна, є суттєві неточності, пов'язані з використанням методології дослідження
2	Робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків
1	Короткий поверхневий виклад матеріалу

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Диференційований залік

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль **мінімальна кількість балів становить 40 балів, максимальна кількість балів – 80 балів**

Оцінювання диференційованого заліку відбувається **за 20-бальною шкалою.**

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку **за 100-бальною шкалою**, яка розраховується як середньо зважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- усне та/або письмове опитування;
- тестування.

Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань диф.залік
<p style="text-align: center;">Відмінно</p> <p>повністю розкрито зміст матеріалу, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, аналізувати теоретичний матеріал. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Фактичні помилки відсутні. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (91% – 100%), вчасно і ґрунтовно виконав усі завдання.</p>	15 – 20
<p style="text-align: center;">дуже добре</p> <p>розкрито зміст питань під час заліку або іспиту, продемонстровано здатність диференціювати найважливіші поняття з освітнього компоненту, яка вивчається. Питання тестового контролю розкрито логічно та послідовно. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (81% – 90%), повністю володіє теоретичним матеріалом, вчасно виконав усі завдання з 1-2 помилками.</p>	12 – 14
<p style="text-align: center;">Добре</p> <p>виконано більше, ніж 60% завдань. Виклад теоретичного матеріалу недостатньо логічний та послідовний. Фактичні помилки – 3–4, здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (71% – 80%), тестові завдання під час підсумкового контролю виконано майже повністю.</p>	8 – 11
<p style="text-align: center;">Задовільно</p> <p>виконано 50% обсягу завдань, здобувач вищої освіти недосконало диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань практично відсутній. Фактичні помилки – більше 4. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (61% – 70%) з екзаменаційних питань, не повністю виконав завдання на заліку або іспиту.</p>	5 – 7
<p style="text-align: center;">Достатньо</p> <p>виконано менше, ніж 40% завдань за обсягом, здобувач вищої освіти погано диференціює теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Фактичні помилки – більше 6. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (51% – 60%) з питань освітнього компоненту, не виконав декілька з пропонованих тестових завдань.</p>	2 – 4
<p style="text-align: center;">не задовільно</p> <p>виконано 20% завдань заліку або іспиту, здобувач вищої освіти не здатний диференціювати теоретичний матеріал. Аналіз питань відсутній. Здобувач вищої освіти набрав відповідну кількість балів (25% – 50%). Фактичні помилки – 10 і більше, не виконав завдання на екзамені або заліку. Рекомендовано повторне вивчення матеріалу, з наступним перескладанням екзамену або заліку.</p>	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		Добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки з дозволу навчальної частини на основі заяви у письмовій формі.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

З метою оцінки якості освоєння здобувачами вищої освіти змісту курсу може проводитися **ректорська перевірка**.

За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Moodle.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Психологічні засади мистецької освіти

Змістовий модуль 1. Психологія мистецької освіти та її складові.

Тема 1. Психологічні основи змісту мистецької освіти.

Тема 2. Психологічні особливості технологій мистецької освіти.

Змістовий модуль 2. Музична психологія у системі підготовки викладача мистецької школи.

Тема 3. Психологічна характеристика основних видів музичної діяльності.

Тема 4. Музичне сприйняття: сутність та особливості.

Тема 5. Музична пам'ять: психологічна структура та механізми розвитку

Тема 6. Музичне мислення та уява.

Тема 7. Музичне сприймання як психолого-педагогічний феномен

Тема 8. Вікові особливості психічного й музичного розвитку дітей.

Змістовий модуль 3. Індивідуально-психологічні властивості творчої особистості.

Тема 9. Індивідуальний вимір особистості у музичній діяльності.

Тема 10. Музичні здібності в структурі особистості.

Тема 11. Емоційно-вольова саморегуляція та сценічне хвилювання.

Тема 12. Розвиток творчого потенціалу особистості.

Тема 13. Психологія мотивації в освітньому процесі.

Тема 14. Психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з ознаками психотравми. Терапевтичний вплив музики.

Проект: «Психологічний портрет учня мистецької школи та стратегія його розвитку»

Модуль 2. Педагогічні основи мистецької освіти

Змістовий модуль 5. Гуманізація та генеза музично-педагогічної освіти.

Тема 1. Становлення музично-педагогічної освіти у ХХ століття та сучасні тенденції.

Тема 2. Національна система мистецької освіти: традиції та європейський вектор.

Тема 3. Професійна музично-педагогічна компетентність викладача мистецьких шкіл: архітектоніка, психологічна готовність та стратегії саморозвитку.

Змістовий модуль 6. Дидактика та методологія музичної освіти.

Тема 4. Суть педагогічного процесу у мистецькій освіті. Особливості особистісного підходу в музичній освіті.

Тема 5. Нормативно-правове забезпечення та типові освітні програми. Складання індивідуального навчального плану учня.

Тема 6. Особливості уроку в мистецькій школі.

Змістовий модуль 7. Формування культурної ідентичності учнів.

Тема 7. Аксіологічний потенціал музичного мистецтва: засоби формування цінностей учнів.

Тема 8. Стратегії національно-патріотичного виховання: від фольклорних джерел до сучасної культурної самоідентифікації.

Змістовий модуль 8. Інклюзивний освітній простір.

Тема 9. Поняття інклюзії: нормативне забезпечення та філософія рівного доступу до мистецтва.

Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами на основі класифікаційних ознак.

Тема 11. Адаптація навчальних програм та інструментарію під потреби дитини.

Проект: «Музичний кейс: формування національно-культурної ідентичності через репертуар».

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ

Тема 1. Психологічні основи змісту мистецької освіти.

Мистецька освіта та музична освіта у системі психологічних знань. Сутність, функції, психологічні особливості музичної освіти. Психологічні завдання музичної освіти. Психолого-педагогічний портрет викладача мистецької школи.

Мета: ознайомити з основними психологічними концепціями мистецької освіти (теорії Л. Виготського, В. Роменця) та структурою змісту мистецької освіти; виховувати гуманістичний підхід до навчання; стимулювати рефлексивне ставлення до власної педагогічної діяльності.

Методи: усна відповідь, дискусія, підготовка есе «Портрет викладача мистецької школи»

Форма організації самостійної роботи: вивчення та аналіз теоретичного матеріалу в сфері психології мистецької освіти за темою дисципліни.

Рекомендована література:

1. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. К.: Промінь, 2006. 432 с.
2. Психологія людини: Л. С. Виготський та сучасна наука : зб. ст. / за ред. М. В. Папучі. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. Вип. 1. 127 с
3. Роменець В. А. Психологія творчості: навч. посібник. 3-тє вид. К.: Либідь, 2004. 288 с.
4. Андрущенко Т, Сапіга О. РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ. *Вища освіта України*, № 3 (98), 2025. С.34-45. URL : https://www.researchgate.net/publication/399166037_ROL_I_ZNACENNA_MUZI_CNOI_OSVITI_V_SUCASNIJ_UKRAINI
5. КОНЦЕПЦІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Кремень В.Г. Якісна освіта і нові вимоги часу. Освіторія: хрестоматія: навч. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Укладачі: Огнєв'юк В.О., Сисоєва С.О. К.: ВП «Едель-вейс», 2013. С.45-50.

Тема 2. Психологічні особливості технологій мистецької освіти.

Поняття про навчання. Психологічні механізми та етапи засвоєння знань. Розвивальне навчання. Компетентнісний та особистісно-орієнтовані підходи до

навчання. Психологічні відмінності традиційної та інноваційної стратегії організації навчання.

Мета: сформувані у студентів цілісну систему психологічних знань про процес навчання як активну діяльність із засвоєння мистецького досвіду; розкрити внутрішні механізми переходу інформації у стійкі компетенції та обґрунтувати переваги інноваційних стратегій навчання (розвивального, особистісно орієнтованого та компетентнісного) у контексті сучасної мистецької освіти; сформувані установку на суб'єкт-суб'єктну взаємодію з учнем; розвивати здатність майбутніх викладачів проєктувати навчальний процес на засадах компетентнісного підходу.

Методи: усна відповідь, дискусія, ментальна карта, практичні завдання, тестові завдання, розв'язання психологічних задач.

Рекомендована література:

1. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ, 1989. 608 с
2. Загальна психологія: підручник / за загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 1. Київ: Видавництво Людмила, 2025. 568 с.
3. Горбенко С. С. Основи методики музичної освіти: особистісний дискурс. Навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во УДУ імені М. П. Драгоманова, 2024. 206 с. URL : <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0922e5fe-5263-4ef4-b73a-caea7e186c21/content>
4. Скорик Т. В. Особистісно-орієнтовані технології навчання в музичній освіті та вихованні. Діалог культур: Україна – Греція : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ – Салоніки – Афіни – Одеса-Київ; Київ, 20-21 вересня 2012 р.) / упоряд.: С. М. Садовенко, Л. В. Терещенко-Кайдан. Київ: НАКККіМ, 2012. С. 425-427.
5. Косенко П.Б. Методика особистісно орієнтованого навчання гри на музичному інструменті майбутнього вчителя музики: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Павло Борисович Косенко// Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. К., 2009. С. 35

Тема 3. Психологічна характеристика основних видів музичної діяльності

Музика як особлива форма діяльності. Основні напрямки музичної психології: психологія музично-виконавської діяльності, психологія музично-творчої діяльності, психологія музичного навчання і виховання. Психологічна структура музичної діяльності (за О. Леонт'євим: мотив - ціль - дія - результат). Сприймання музики як активної внутрішньої діяльності (В. Остроменська). Спів як вид музичної діяльності.

Мета: сформувані системне уявлення про зміст музичної психології та психологічну структуру музичної діяльності, спираючись на методологію О. Леонт'єва (ланцюг: мотив – ціль – дія – результат); виховувати професійну

відповідальність майбутніх музикантів та педагогів через розуміння глибинних психологічних механізмів впливу музики; сприяти розвитку професійної рефлексії та здатності диференціювати компоненти музичної діяльності.

Методи: усна відповідь, дискусія, практичні завдання, тестові завдання.

Рекомендована література:

1. Драганчук В. Музична психологія і терапія : навч. посіб. / передм. Л. Кияновської ; Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 230 с. URL : https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/9393/1/Drahanchuk_Muzychna_psyh_olohiya_terapiya_Posibnyk.pdf
2. Кияновська Л. Музична психологія, її роль і місце в музичній освіті України. Музична освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку : матеріали наук.-практ. конф. Київ : АМУ, 2001. С. 153–157.
3. Ципін Г. М. Психологія музичної діяльності : проблеми, судження, думки. Посібник для учнів муз. від. педвузів і консерваторій. М. : Інтерпракс, 2003. 215 с.
4. Науменко С. І. Психологія музичної діяльності : монографія / С. І. Науменко ; КЗ "Уман. гуманіт.-пед. фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкас. обл. ради". Умань : Сочінський М. М., 2024. 380 с.
5. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування співацького голосу: навч.-метод. посіб. К.: ІЗМН, 1998. 160 с.

Тема 4. Музичне сприйняття: сутність та особливості.

Музичне сприйняття: загальна характеристика, структура та рівні. Особливості музичного сприйняття в процесі вікового розвитку. Стадії музичного сприйняття. Структура музичного слуху. Мелодійний слух і стадії його розвитку. Розвиток музичного сприйняття дитини.

Мета: сформувати цілісне уявлення про музичне сприйняття як багаторівневу інтелектуальну діяльність; розвивати здатність до психологічного аналізу музичної мови (мелодії, гармонії, ритму); формувати професійне ставлення до «музичного слуху» як до відповідального його розвитку.

Методи: усна відповідь, практичні завдання, тестові завдання, ментальна карта.

Рекомендована література:

1. Григор'єва В. В. Музична психологія : навч. посіб. [для підготовки здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти пед. закладів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.13 Музичне мистецтво] / В. В. Григор'єва. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. 172 с. URL : <https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/003c6a04-f586-47cb-85c8-25c4693d75a4/content>

2. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. 640 с.

Тема 5. Музична пам'ять: психологічна структура та механізми розвитку

Структура музичної пам'яті і її компоненти: образний, емоційний, руховий, словесно-логічний. Особливості перекладу музичного матеріалу з короткочасної в довгострокову пам'ять. Музична пам'ять як вияв музичної обдарованості (В. Моцарт, Д.Тосканіні, Ф. Ліст). Фактори, що впливають на процес запам'ятовування музичного матеріалу: внутрішні (установка, мотивація, увага) і зовнішні (зміст, форма, труднощі, свідомість, значимість музики, характер завчання й ін.). Психологічні особливості запам'ятовування класичної й сучасної музики. Роль мнемічних процесів у слухацькій діяльності. Багаторазовість слухання - основа розвитку довгострокової музичної пам'яті й умова адекватного музичного сприйняття. Мнемотехнічні прийоми для розвитку пам'яті музиканта. Запам'ятовування музичного твору за формулою І. Гофмана.

Мета: розкрити багатокomпонентну природу музичної пам'яті; розвивати навички свідомого керування процесом запам'ятовування; виховувати системний підхід до роботи над музичним твором.

Методи: усна відповідь, практичні завдання, тестові завдання, ментальна карта.

Рекомендована література:

1. Григор'єва В. В. Музична психологія : навч. посіб. [для підготовки здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти пед. закладів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.13 Музичне мистецтво] / В. В. Григор'єва. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. 172 с. URL : <https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/003c6a04-f586-47cb-85c8-25c4693d75a4/content>
2. Теоретико-методичні засади формування виконавської майстерності в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва: монографія / М.В. Білецька, О.В.Стотика, Л.М. Котова та ін. Мелітополь, 2014. 219 с.

Тема 6. Музичне мислення та уява.

Музичне мислення і його структура. Емоційно-образний і логічний компоненти музичного мислення. Інтонування як прояв музичного мислення. Роль мислення в діяльності музиканта: у вивченні (пізнанні) добутку, у створенні виконавської концепції, у пошуках виконавських засобів, в організації процесу роботи й т.д. Проблеми формування музичного мислення на різних етапах навчання. Проблеми формування музичного мислення на різних етапах навчання. Зв'язок музичного уяви

з життєвим досвідом слухача. Розвиток музичного уяви. Психологічні механізми створення музичного образу.

Мета: розкрити психологічну сутність музичного мислення та уяви як специфічних видів когнітивної діяльності; розвивати здатність до усвідомленого користування науковими знаннями з музичної психології; виховувати інтелектуальну культуру музиканта.

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання, тестові завдання, ментальна карта.

Рекомендована література:

1. Григор'єва В. В. Музична психологія : навч. посіб. [для підготовки здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти пед. закладів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.13 Музичне мистецтво] / В. В. Григор'єва. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. 172 с. URL : <https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/003c6a04-f586-47cb-85c8-25c4693d75a4/content>
2. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. Навчальний посібник. Київ : Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського, 2013. 134 с. URL : <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/V.-Moskalenko-Lektsiyi-z-muzichnoyi-interpretatsiyi-Navchalnij-posibnik.pdf>

Тема 7. Музичне сприймання як психолого-педагогічний феномен

Сутність та особливості процесу музичного сприймання. Закономірності і принципи формування музичного сприймання. Активність сприймання.

Мета: розкрити психологічну сутність музичного сприймання як педагогічної діяльності; сприяти розвитку навичок аналітичного слухання; виховувати культуру свідомого слухача, здатного до глибокого естетичного переживання та співтворчості з автором.

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання, тестові завдання, ментальна карта.

Рекомендована література:

1. Завалко К. Психологія музичного сприймання. Наука та освіта : зб. пр. XVI Міжнар. наук. конф., 4–11 січ. 2022 р., м. Хайдусобосло, Угорщина. Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 79-81. URL : <https://elar.khmnmu.edu.ua/handle/123456789/11366>
2. Педагогіка музичного сприймання: навчально-методичний посібник до курсу «Історія і методика вищої мистецької освіти» для студентів спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) другого (магістерського) рівня вищої освіти

/уклад.: М.В.Білецька. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 226 с. URL : <https://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/3468/1/posibnuk.pdf>

3. Остроменська В. Д. Сприйняття музики як педагогічна проблема. Київ : Музична Україна, 1975. 286 с.

Тема 8. Вікові особливості психічного й музичного розвитку дітей.

Зв'язок із віковою та педагогічною психологією. Психологія музичного навчання у молодшому шкільному віці. Перехід від гри до навчання. Проблема формування стійкого інтересу до музичних занять. Музична психологія підліткового та юнацького віку. Психологічні кризи. Мутація. Музика як засіб формування культурної ідентичності підлітка.

Мета: розкрити особливості музичного розвитку дітей дошкільного та шкільного віку; стимулювати здатність до прогнозування траєкторії розвитку музично обдарованої особистості; формувати професійну відповідальність за збереження психічного та вокального здоров'я дитини (особливо в період мутації).

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання, тестові завдання, ментальна карта.

Рекомендована література:

1. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-ге вид.: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2024. 128 с.
2. Психологічний портрет особистості дитини: вікові періоди / С.Д.Максименко, Т.О. Піроженко, Н.В.Пророк, М.В.Папуча. Київ : Видавництво «Людмила», 2021. 104 с.
3. Науменко С. І. Основи вікової музичної психології. К. : Український центр творчості дітей та юнацтва. 1995. 103 с.
4. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. 640 с.
5. Чекстере О.Ю. Погляди Ж.Піаже на особливості егоцентризму дитячого мислення / Оксана Чекстере // Актуальні проблеми психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія / за ред. академіка С.Д.Максименка. К.: Главник, 2008, Том X. Частина 8. С.632-642.

Змістовий модуль 3. Індивідуально-психологічні властивості творчої особистості.

Тема 9. Індивідуальний вимір особистості у музичній діяльності.

Основні положення теорії особистості О.М. Леонт'єва з позицій діяльнісного підходу. Проблема особистості у роботах Г.С. Костюка, С.Д. Максименка. Концепція психоенергетичної цілісності М.П. Варій. Загальна характеристика властивостей людини як індивіда. Зв'язок темпераменту та індивідуального стилю діяльності.

Характерологічні особливості особистості. Акцентуації характеру (К. Леонгард, А.Е. Лічко). Соціальні типи характеру за Є. Фромом. Саморух особистості. Музикальність як індивідуально-психологічна характеристика особистості.

Мета: розкрити роль індивідуально-типологічних особливостей (темпераменту, характеру) у формуванні особистості; формувати здатність адаптувати педагогічні методи (темп подачі матеріалу, характер зауважень, вибір репертуару) до психологічного профілю дитини; виховувати гуманістичне ставлення до вихованців, повагу до їхньої неповторної індивідуальності та права на власний творчий темп.

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання, таблиця.

Рекомендована література:

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. 3-тє вид. К. : Центр учбової літератури, 2009. 1007 с.
2. Карпенко Є. Вікова та педагогічна психологія : Актуальні студії сучасних українських учених : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2014. 152 с. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/348/1/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%84.%20%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>
3. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 449 с.
4. Григор'єва В. В. Музична психологія : навч. посіб. [для підготовки здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти пед. закладів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.13 Музичне мистецтво] / В. В. Григор'єва. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. С. 40-48. URL : <https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/003c6a04-f586-47cb-85c8-25c4693d75a4/content>

Тема 10. Музичні здібності в структурі особистості.

Категорія «музичні здібності». Зміст та структура (за Б. Тепловим, В.О. Моляко та іншими дослідниками). Сутність понять здібності, талант та геніальність. Основні відмінності. Зміст та структура музичної обдарованості. Ієрархія музичної обдарованості. Обдарованість як схильність до певного виду музичної діяльності. Розвиток музичних здібностей учнів.

Мета: проаналізувати структуру музичних здібностей; сформувати навички проектування методичної системи для розвитку здібностей учнів на різних етапах навчання в мистецькій школі; виховувати професійну відповідальність педагога за розкриття творчого потенціалу кожної дитини.

Методи: пояснення, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Вишина А.Ю. Розвиток музичних здібностей і становлення творчо обдарованої особистості в юнацькому віці. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир: Вид-во Рута, 2006. С.118-128.
2. Теплов Б. М. Психологія музичних здібностей. М. : АПН РРФСР, 1947. 336 с.
3. Авраменко О. Проблема обдарованості в психолого-педагогічних дослідженнях: історичний ракурс. *Věda a perspektivy*. 2022. № 5. С. 65–75.
4. Антонова О. Є. Обдарованість: досвід історичного та порівняльного аналізу: монографія. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2005. 456 с.
5. Ярмо М.І. Психологія музичних здібностей: курс лекцій. Дрогобич, Видавничій відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені І.Франка, 2015. 218с.
6. Драматичний фільм режисера Марка Вебба «Обдарована».

Тема 11. Емоційно-вольова саморегуляція учнів та сценічне хвилювання.

Емоційно-вольова саморегуляція: поняття та структура. Компоненти саморегуляції (емоційний, вольовий, когнітивний). Емоції, почуття, настрої. Користь позитивних емоцій. Воля. Причини виникнення сценічного страху в учнів. Методи гармонізації психофізичного стану особистості: фізіологічний, емоційний та ціннісно-смыслові рівні регуляції. Роль педагога у формуванні сценічної стійкості

Мета: ознайомити з теоретичними основами саморегуляції та механізмами вольового контролю емоційних станів; сформувати навички застосування психотехнічних прийомів (дихальні вправи, ідеомоторне тренування, аутотренінг) у педагогічній практиці; виховувати педагогічну емпатію та відповідальність за емоційний стан учня під час іспитів та концертів.

Методи: співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. 3-тє вид. К. : Центр учбової літератури, 2009. 1007 с. URL : https://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf
2. Карпенко Є. Вікова та педагогічна психологія : Актуальні студії сучасних українських учених : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2014. 152 с. URL : <https://dSPACE.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/348/1/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%84.%20%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>

3. Кочергіна І. А. Емоційна саморегуляція: структура, чинники та механізми. Психологічні детермінанти розвитку особистості в умовах соціально-психологічної трансформації українського суспільства: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 11–12 листоп. 2016 р.). Львів, 2016. С. 91–95
4. Тарр І. Страх сцени. Як перетворити стрес на творчу енергію. Чернівці : Книги – XXI, 2022. 184 с.

Тема 12. Розвиток творчого потенціалу особистості.

Сутність понять «творчість», «музична творчість». Психологічні складові творчого процесу. Психологія творчого процесу в музично-виконавському мистецтві. Розвиток творчих здібностей дитини. Тріада творчості: уява + інтуїція + мислення. Чинники, що стимулюють та гальмують творчість.

Мета: ознайомити з психологічною структурою творчого процесу; розвивати в майбутніх педагогів навички педагогічної фасилітації; виховувати ціннісне ставлення до особистості учня як суб'єкта творчості, а не об'єкта навчання.

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. 3-тє вид. К. : Центр учбової літератури, 2009. 1007 с. URL : https://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf
2. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 449 с.
3. Музика О.Л. Співвідношення здібностей та обдарованості: суб'єктно-ціннісний підхід //Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. К.: Видавництво «Фенікс», 2013. Т.ХІІ. Психологія творчості. Випуск 17. С.223-233.
4. Роджерс К. Становлення особистості. Погляд на психотерапію / пер. з англ. Володимир Горбатько. Київ : КСД, 2023. 608 с.
5. Кемерон Д. Шлях митця. / пер. з англ. Тетяни Савчинської. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 352 с.
6. Роменець В. Психологія творчості: монографія. К.: Либідь, 2004. 288 с.
7. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навч. посібник / Н. А. Карпенко. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/347/1/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%20%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>

Тема 12. Психологія мотивації в освітньому процесі.

Мотивація, як складова психологічних основ музичного навчання. Установка і її функції в методиці музичного навчання. Внутрішня (інтринсивна) та зовнішня (екстринсивна) мотивація. Динаміка мотивації в мистецькій школі. Теорія самодетермінації (Е. Десі та Р. Раян). Чинники, що вбивають мотивацію. Стратегії підвищення мотивації на уроках мистецтва.

Мета: розкрити структуру мотиваційної сфери учня та закономірності її зміни; розвивати навички проектування мотивувального навчального середовища, що базується на задоволенні базових потреб дитини в автономії, компетентності та емоційній приналежності (згідно з теорією самодетермінації); формувати гуманістичну позицію вчителя, орієнтовану на підтримку особистості дитини.

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Занюк С. С. Психологія мотивації: навч. Посібник. К. : Либідь, 2002. 304с.
2. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : ЛІТОПИС, 2016. 258 с.
3. Алексєєва М.І. Мотиви навчання учнів: Посіб. для вчителів. К.: Рад. шк., 1974. 120 с.

Тема 13. Психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з ознаками психотравми. Терапевтичний вплив музики.

Історіографія виникнення музичної терапії. Психічна травма. Психологічні особливості учнів, які пережили психічну травму. Основні підходи до навчання учнів з травматичним досвідом. Травмаінформований підхід. Терапевтичний вплив музики. Процес коригування психоемоційного стану людини засобами музикотерапії. Практичні музичні техніки для занять.

Мета: розкрити механізми впливу психотравми на когнітивну та емоційну сфери дитини, навчити ідентифікувати маркери травматичного стресу в освітньому середовищі та використовувати базові техніки музичного супроводу для стабілізації стану здобувачів освіти; розвивати навички емпатії, травма-інформованого викладання та здатність гнучко адаптувати навчальний процес під потреби вразливих категорій дітей; акцентувати увагу на важливості створення етичного, безпечного та інклюзивного простору, де мистецтво (зокрема музика) стає ресурсом для відновлення ментального здоров'я.

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Драганчук В. Музична психологія і терапія : навч. посіб. / передм. Л. Кияновської ; Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 230 с. URL :

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/9393/1/Drahanchuk_Muzychna_psyh_olohiya_terapiya_Posibnyk.pdf

2. URL : https://prometheanworld.com.ua/navchannya-uchniv-z-travmatychnym-dosvidom/?utm_source=sendpulse&utm_medium=email&utm_campaign=navchanya-dtei-z-travmaticnym
3. Протасова С. ТЕРАПЕВТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ТРАДИЦІЙНОГО СПІВУ. *Проблеми етномузикології*. 2023. Вип. 18. С. 93-98. URL : file:///C:/Users/a.kosenko/Downloads/294833%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-681474-1-10_20231228.pdf
4. Садовенко С. М. Музикотерапія в професійній мистецькій освіті Професійна мистецька освіта. Методичні аспекти: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 07.02.2024 / МОН України; КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Київ: Академперіодика, 2024. С. 65-72. URL : https://akademperiodyka.org.ua/wp-content/uploads/Prof_mystecka_osvita_web.pdf

Модуль 2. Педагогічні основи мистецької освіти

Змістовий модуль 5. Гуманізація та генеза музично-педагогічної освіти.

Тема 1. Становлення музично-педагогічної освіти у ХХ століття та сучасні тенденції.

Револьюційний прорив початку ХХ століття: «гуманна педагогіка». Перехід від авторитарного навчання до дитиноцентризму. Музика як засіб розвитку особистості. Історичні етапи розвитку мистецької педагогіки. Еміль Жак-Далькроз (системи ритміки). Карл Орф (елементарне музикування). Золтан Кодай (музика належить кожному). Шінічі Сузукі (метод «рідної мови»). Провідні педагогічні ідеї українських музикантів-педагогів ХХ ст. (М. Леонтович, К. Стеценко, В. Верховинець, Б.Л. Яворський). Характеристика провідних наукових мистецьких шкіл України (Київська - історія української музики, бароко, філософія музики, Львівська - музична україністика, європейські зв'язки, авангард, Одеська - теоретичні проблеми, семантика, релігійна музика, Харківська - теорія виконавства, синтез мистецтв, педагогіка). Етномузикологія (О. Роздольський, В. Шухевич, Ф. Колесса, К. Квітка, О. Мурзіна) та етнопедагогіка.

Мета: систематизувати знання про ключові етапи розвитку музичної педагогіки ХХ століття; вчити працювати з науковими джерелами та фаховою літературою українських мистецтвознавчих шкіл; формувати усвідомлення значущості української музично-наукової думки в загальносвітовому контексті.

Методи: лекція, співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. 640 с.
2. Євтух В.Б., Марушкевич А.А., Дем'яненко Н.М., Чепак В.В. Етнопедагогіка : Навч. посібник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. 149 с. URL : https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/etnopedagogika_evtuh.pdf
3. Михайличенко О.В. Музично-педагогічна діяльність українських композиторів і виконавців другої половини ХІХ – початку ХХ ст.: історичні нариси. Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2005. 102 с.
4. Горбенко С. С. Основи методики музичної освіти: особистісний дискурс. Навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во УДУ імені М. П. Драгоманова, 2024. 206 с. URL : <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0922e5fe-5263-4ef4-b73a-caea7e186c21/content>
2. Використання Орф-педагогіки в Україні. <http://sde.org.ua/zmi/zlus/item/4154-vykorystannya-orf-pedagogiky-vukrajini.html>
3. Шульгіна В. Д. Українська музична педагогіка: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Вид. 3-тє, допов. / В. Д. Шульгіна. К. : НАКККіМ, 2016. 264 с.
4. Черкасов В.Ф. Основи наукових досліджень у музично освітній галузі :[підручник. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, Харків : ФОП Озеров, 2017. 316 с. URL : book_osnov_nauk_doslidj.pdf

Тема 2. Національна система мистецької освіти: традиції та європейський вектор.

Традиції української мистецької освіти. Структура сучасної системи мистецької освіти в Україні.

Мета: розкрити історичну тяглисть української мистецької освіти та європейський вектор; розвивати вміння проектувати власну професійну траєкторію в умовах відкритого європейського освітнього простору; виховувати усвідомлення того, що українська мистецька освіта є конкурентоспроможною на світовому рівні та має унікальну цінність.

Методи: ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с. URL :

<https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>

2. Олексюк О. Теорія та історія музичної освіти : навч. посіб. / О. Олексюк. Київ : Київ. столич. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2024. 128 с
3. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. 640 с.
4. Шулґіна В. Д. Українська музична педагогіка: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Вид. 3-тє, допов. К. : НАКККіМ, 2016. 264 с. URL : <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/shulgina.ukr.muz.pedagogika-pidruchnyk-2016-nov.pdf>
5. Медвідь, Т. О., Величко, О. Б., & Маковецька, І. Г. Любов Білас: визначна постать у розвитку загальної музичної освіти України другої половини ХХ століття. *Мистецтво та освіта*, (1 (115), 2025. 16–21. [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-1\(115\)-16-21](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-1(115)-16-21)

Тема 3. Професійна музично-педагогічна компетентність викладача мистецьких шкіл: архітектоніка, психологічна готовність та стратегії саморозвитку.

Компетентність викладача мистецької школи. Складові психологічної готовності. Стратегії саморозвитку викладача.

Мета: систематизувати уявлення про складники професійної компетентності; стимулювати здатність до рефлексії та самоаналізу власної діяльності; сформувані відповідальне ставлення до безперервного професійного зростання.

Методи: співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с. URL : <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
2. Русова С. Нова школа соціального виховання. Ляйпціг, Українське Видавництво в Катеринославі Український Громадський Комітет в ЧСР. 1924. 154 с. URL : <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/17525/file.pdf>
1. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2013. 248 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2649/1/O_Oleksiuk_MP_IM_TMMM.pdf

2. Результати дослідження рівня сформованості компетентностей викладача мистецької школи / уклад. Ін. М. Ковальчук ; за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2025. 114 с. URL : <https://surl.li/krptxw>
4. Самооцінювання рівня сформованості компетентностей викладача мистецької школи : збірка діагностичних матеріалів / уклад. Ін. М. Ковальчук ; за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2025. 56 с. URL : <https://surl.lu/iyllwq>

Змістовий модуль 6. Дидактика та методологія музичної освіти.

Тема 4. Суть педагогічного процесу у мистецькій освіті. Особливості особистісного підходу в музичній освіті.

Музична педагогіка як наука. Педагогічний процес як цілісна система взаємодії, спрямована на розвиток творчої особистості. Структура педагогічного процесу в мистецтві. Методика музичної освіти як наука, її функції, методи, тенденції розвитку. Метод імпровізації та метод моделювання сценічної ситуації. Особистісний підхід в музичній освіті.

Мета: з'ясувати методологічні засади музичної педагогіки; стимулювати методичне мислення, що дозволяє адаптувати класичні прийоми під сучасні тенденції естрадного мистецтва; виховувати професійну етику, що базується на повазі до унікальності кожного учня.

Методи: співбесіда, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Горбенко С. С. Основи методики музичної освіти: особистісний дискурс. Навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во УДУ імені М. П. Драгоманова, 2024. 206 с. URL : <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0922e5fe-5263-4ef4-b73a-caea7e186c21/content>
2. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2013. 248 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2649/1/O_Oleksiuk_MP_IM_TMMM.pdf
3. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. Навчальний посібник. К.: Інтерпроф, 2002. С. 23 – 32. URL : file:///C:/Users/a.kosenko/Downloads/rudnitska_op_pedagogika_zagalna_ta_mistetsk_a.pdf
4. Скорик Т. В. Особистісно-орієнтовані технології навчання в музичній освіті та вихованні. Діалог культур: Україна – Греція : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ – Салоніки – Афіни – Одеса-Київ; Київ, 20-21 вересня 2012 р.) / упоряд.: С. М. Садовенко, Л. В. Терещенко-Кайдан. Київ: НАКККиМ, 2012. С. 425-427.

5. Косенко П.Б. Методика особистісно орієнтованого навчання гри на музичному інструменті майбутнього вчителя музики: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Павло Борисович Косенко// Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. К., 2009. С. 35.
6. Бендікова С. І. Організаційно-методичні засади навчання співу учнів закладів мистецької освіти в Україні та Ізраїлі : дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта / наук. керівник - доктор педагогічних наук, професор Н. А. Овчаренко ; Криворізький державний педагогічний університет. Кривий Ріг, 2026. 305 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. К.: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти //Мистецтво та освіта. 2004. Т. 1. №. 31. С. 2-4.
9. Абдуллін Е. Б. Музична педагогіка (теорія музичної освіти) : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / пер. з рос. В. В. Текучев. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 273 с. URL : <https://surl.li/kncjeb10>.
10. Теорія і практика мистецької освіти: збірник наукових праць. Ч. II / ред.-упор. Л. В. Обух (відп. ред.), М. А. Моїсеєва. Житомир: О. О. Євенок, 2021. 186 с. URL : https://eprints.zu.edu.ua/33395/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_11.pdf

Тема 5. Нормативно-правове забезпечення та типові освітні програми.

Складання індивідуального навчального плану учня.

Ключові документи: Закон України «Про освіту», Закон України «Про позашкільну освіту» (регулює діяльність мистецьких шкіл як закладів позашкільної освіти спеціалізованого спрямування), Положення про мистецьку школу, Професійний стандарт викладача мистецької школи (описує компетентності, якими має володіти сучасний педагог). Типові освітні програми. Алгоритм складання індивідуального навчального плану учня. Електронний архів Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти.

Мета: сформувати систему знань про чинне законодавство в галузі мистецької освіти; розвивати вміння проектувати навчальний процес через планування; формувати відповідальне ставлення до документообігу як частини професійної етики.

Методи: роз'яснення, демонстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Тлумачний словник освітянських термінів : укл. Трісунова Т.В., Вишневська О.В. Науково-методичний центр ВФПО, 2023. 50 с. URL : https://kmu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/slovnnyk_osvityanskyj-onovlenyj.pdf

2. Глосарій сучасної мистецької освіти URL : <https://www.dnmczkmo.org.ua/glosarij/>
3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145.
4. [Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 № 1841-III](#)
5. [Наказ Міністерства культури України «Концепція сучасної мистецької школи» від 20.12.2017 № 1433](#)
6. Методичні роз'яснення до розроблення РНП (робочих навчальних програм) URL : <https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/metodychni-roz%20%80%99yasnennya-rnp.pdf>
7. ГЛОСАРИЙ сучасної мистецької освіти. Київ: ДНМЦЗКМО, 2020. 12 с. URL : <https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/glosarij.pdf>
8. Державний стандарт початкової освіти від 21 лют. 2018 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n12>
9. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с.

Тема 6. Особливості уроку в мистецькій школі.

Урок як основна форма організації музичної освіти учнів. Особливості уроку музики. Типи уроків музики. Структура уроку музики. Наочні методи музичного навчання. Вибір методів та засобів навчання. Організація діяльності учнів на уроці музики. Оцінювання музично-освітніх досягнень учнів. Оцінка якості проведення уроку музики.

Мета: розкрити специфіку уроку в мистецькій школі; розвивати навички моделювання уроку залежно від його дидактичної мети; формувати культуру педагогічної праці та прагнення до вдосконалення методичної майстерності.

Методи: роз'яснення, демонстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. С. 455 – 484.
2. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2013. 248 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2649/1/O_Oleksiuk_MP_IM_TMMM.pdf
3. Журнал «Музична школа» URL : <https://musics.net.ua/>
4. Електронний журнал «Музичний керівник» URL : <https://emuzker.expertus.com.ua>
5. Завалко К. В. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти. – Черкаси: Черкаський ЦНП, 2013. 520 с.
6. Белявіна Н. Д. Методологія та методика викладання фахових мистецьких дисциплін : підручник. Київ : НАКККиМ, 2019. 280 с. URL : <https://surli.cc/dfftky>

Змістовий модуль 7. Формування культурної ідентичності учнів.

Тема 7. Аксиологічний потенціал музичного мистецтва: засоби формування цінностей учнів.

Музичне мистецтво як ціннісно-смилова система. Структура аксіологічного потенціалу музики: емоційно-чуттєвий, когнітивний, поведінковий. Виховання через цінності. Засоби формування цінностей на уроці музики. Оцінка ефективності виховного впливу.

Мета: розкрити зміст поняття «аксіологічний потенціал», ознайомити з класифікацією цінностей у музиці; удосконалювати вміння розкривати аксіологічний код музичного мистецтва; формувати усвідомлення викладача як наставника, що будує ціннісний світ учня через музику.

Методи: роз'яснення, демонстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. Том другий. Сто порад учителю. Видавництво «Радянська школа», 1976, стор. 545 - 548. URL : <https://surl.li/oosrwh>
2. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2013. 248 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2649/1/O_Oleksiuk_MP_IM_TMMM.pdf
3. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. К. : Промінь, 2006. 432 с.

Тема 8. Стратегії національно-патріотичного виховання: від фольклорних джерел до сучасної культурної самоідентифікації.

Фольклор як генетичний код нації. Академічна музика як засіб державотворення (М. Лисенко, Б. Лятошинський, М. Скорик). Хорова спадщина (Березовський, Бортнянський) як засіб виховання етики та внутрішньої гідності. Сучасна культурна самоідентифікація. Феномен сучасної патріотичної пісні. Культурна деколонізація. Модель формування ідентичності на уроці. Стратегія наскрізного виховання. Оновлення репертуарних списків. Популяризація українського мистецтва як невід'ємної частини світової спадщини.

Мета: розкрити роль фольклорних та академічних джерел у формуванні національної ідентичності; навчити методикам інтеграції традиційного мистецтва в сучасний соціокультурний простір; утвердити почуття національної гідності та свідому громадянську позицію. Радою молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України здійснюється Рух з визнання дій росії проти України культурним

геноцидом.

Методи: роз'яснення, демонстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»
2. Рагозіна, В. В., Трейтяк, Д. В., & Яківчук, Г. В. Педагогічний потенціал пісень Січових стрільців у військово-патріотичному вихованні учнів. *Мистецтво та освіта*, (2 (116), 2025. С. 9–16. URL : [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-2\(116\)-9-16](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-2(116)-9-16)
3. Вовк, М. П., & Філіпчук, Н. О. Володимир Івасюк: Пісня, що животворить дух. *Мистецтво та освіта*, (2 (116), 2025. С. 2–8. URL : [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-2\(116\)-2-8](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-2(116)-2-8)
4. Бачинська, Л. М. Мистецтво як засіб національного єднання: педагогічні практики – у дії. *Мистецтво та освіта*, (2 (116), 2025. С. 49–54. URL : [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-2\(116\)-49-54](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-2(116)-49-54)
5. Music in Ukraine: Harmony and Resilience. URL : <https://ui.org.ua/sectors/projects/music-in-ukraine-harmony-and-resilience/>

Змістовий модуль 8. Інклюзивний освітній простір.

Тема 9. Поняття інклюзії: нормативне забезпечення та філософія рівного доступу до мистецтва.

Філософія інклюзії: від «медичної» до «соціальної» моделі. Мистецтво - це універсальна мова, яка доступна кожному, незалежно від фізичних чи інтелектуальних особливостей. Ключові документи (Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про освіту» (ст. 19 та 20), Постанова КМУ «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах позашкільної освіти», Наказ Міністерства культури України №352). Поняття «універсальний дизайн» та «розумне пристосування».

Мета: засвоїти термінологію та законодавчу базу інклюзивної освіти в галузі мистецької освіти; розвивати здатність до адаптації навчальних програм та методів під потреби різних груп учнів; формувати толерантність, інклюзивну культуру та етичне ставлення до дітей з особливими освітніми потребами.

Методи: роз'яснення, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Інклюзія в мистецькій освіті: виклики, практики, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнарод. участю), 6–7 груд. 2019 р. / за заг. ред.

- М. М. Бриль. Київ: ДНМЦЗКМО, 2019. 420 с. URL : <http://artslibrary.com.ua/xmlui/handle/123456789/309>
2. Концепція інклюзивної мистецької освіти. URL : <https://www.dnmczkmo.org.ua/wpcontent/uploads/2020/01/konczepczyia.pdf>
 3. ДОВІДНИК БЕЗБАР'ЄРНОСТІ. Твій гід з коректного спілкування. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2022/01/21/Dovidnyk.Bezbaryernosti.21.01.22.pdf>
 4. ГЛОСАРИЙ сучасної мистецької освіти. Київ: ДНМЦЗКМО, 2020. 12 с. URL : <https://www.dnmczkmo.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/glosarij.pdf>

Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами на основі класифікаційних ознак.

Класифікація ООП та стратегії навчання (діти з порушеннями слуху, діти з порушеннями зору, діти з розладами аутичного спектра (РАС), діти з порушеннями інтелектуального розвитку). Загальні рекомендації з етики, супроводу та взаємодії з учнями з ОПП. Етапи супроводу в мистецькій школі.

Мета: розкрити зміст психолого-педагогічного супроводу та класифікацію основних порушень розвитку; навчити підбирати специфічні прийоми навчання (адаптації) відповідно до категорії ООП учня; виховувати професійну готовність до інклюзивної взаємодії та емпатійне ставлення до учнів.

Методи: роз'яснення, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Мистецькі школи: доступне освітнє середовище. Посібник /Автори: Байда Л.Ю., Грибальський Я.В., Журбенко О.М. Київ: ВГО НАІУ, 2020. 36 с. URL : <https://arts.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/posibnyk-mysteczki-shkoly-dostupne-osvitnye-seredovyshhe.pdf>
2. Індекс інклюзії: заклади мистецької освіти: Посібник // Упорядники: Л. Ю. Байда, Ю. М. Найда, Н. З. Софій. Київ, 2021. 48 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/15LsXKFjcHc4ImXGcRC3aAlffkd7SjQFm/view>
3. Практичні рекомендації щодо роботи з учнями з особливими освітніми потребами в мистецькій школі / уклад. М. М. Бриль, Ін. М. Ковальчук. Київ : ДНМЦЗКМО, 2023. 81 с. URL : <http://arts-library.com.ua/handle/123456789/1050>
4. Інклюзивна середа : альманах педагогічних практик викладачів мистецьких шкіл / за ред. Бриль М.М., Власенко О.В., Ковальчук І.М. Ч. 1. Київ : ДНМЦЗКМО, 2025. 77 с. URL : <http://arts-library.com.ua/handle/123456789/1149>
5. Інклюзивна середа : альманах педагогічних практик викладачів мистецьких шкіл / за ред. М.М. Бриль, О.В. Власенко, М.В. Вороніна, І.М. Ковальчук, А.Г.

Полещук. Ч. 2. Київ : ДНМЦЗКМО, 2025. 186 с. URL : <http://arts-library.com.ua/xmlui/handle/123456789/1155>

Тема 11. Адаптація навчальних програм та інструментарію під потреби дитини.

Адаптація навчальної програми. Універсальний дизайн в мистецьких школах. Організація освітнього робочого простору. Перша допомога учню з ООП під час сенсорного перевантаження. Індивідуальна програма розвитку. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.

Мета: розрізнити поняття адаптації та модифікації; навчити підбирати нестандартний інструментарій та адаптувати дидактичний матеріал; розвивати креативність педагога та розуміння того, що кожна дитина має свій унікальний спосіб сприйняття світу.

Методи: роз'яснення, ілюстрування, тезування, усна відповідь, практичні завдання.

Рекомендована література:

1. Мистецькі школи: доступне освітнє середовище. Посібник /Автори: Байда Л.Ю., Грибальський Я.В., Журбенко О.М. Київ: ВГО НАІУ, 2020. 36 с. URL : <https://arts.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/posibnyk-mysteczki-shkoly-dostupne-osvitnye-seredovyshe.pdf>
2. Підгорнова О. Застосування адаптивних технологій у процесі викладання музики учням з порушеннями зору. Практичні рекомендації щодо роботи з учнями з особливими освітніми потребами в мистецькій школі / уклад. М. М. Бриль, Ін. М. Ковальчук. Київ : ДНМЦЗКМО, 2023. С. 79 – 81. URL : <http://arts-library.com.ua/handle/123456789/1050>
3. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами / методичні рекомендації / укладачі: Н. Софій, О. Стягунова, О. Федоренко. Київ, УІРО, 2024, 40 с. URL : <https://lnk.ua/QV0lMgJVg>
4. Нотна система Луї Брайля як основа ефективного навчання дітей з порушеннями зору в мистецькій школі: практично-методичні рекомендації. Київ, 2021. 38 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/19B13eBPRf2vJBU1o1boSoxxxrmOflehl/view>

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		Заочна форма	
	усьо-	у тому числі	Усього	у тому числі

	го	Лекції	Семинар	Практ.р	Інд.робота	Самост.р.		Лекція	Семинар	практичні	Інд.робота	Самост.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Психологічні засади мистецької освіти												
Тема 1. Психологічні основи змісту мистецької освіти.	4	2-	-	-	-	2-	6	2	-	-	-	4
Тема 2. Психологічні особливості технологій мистецької освіти	4	2-	-	-	-	2-	2	-	-	-	-	2
Тема 3. Психологічна характеристика основних видів музичної діяльності	4	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 4. Музичне сприйняття: сутність та особливості	4	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 5. Музична пам'ять,	4	2	-	-	-	2	4	2	-	-		2
Тема 6. Музичне мислення та уява	4	2	-	-	-	2	4					4
Тема 7. Музичне сприймання	4	2	-	-	-	2	4					4
Тема 8. Вікові особливості музичного розвитку дітей	6	4-		-	-	2	6	2	-	-	-	4
Тема 9. Індивідуальний вимір особистості у музичній діяльності.	4	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 10. Музичні здібності в структурі особистості.	4	-	2	-	-	2	6	2				4
Тема 11. Емоційно-вольова саморегуляція та сценічне хвилювання.	4	2	-	-	-	2	4					2
Тема 12. Розвиток творчого потенціалу	4	-	-	-	-	2	6	2				4

особистості.												
Тема 13. Психологія мотивації в освітньому процесі.	6	2	-	-	-	4	4					4
Тема 14. Психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з ознаками психотравми. Терапевтичний вплив музики.	6	4	-	-	-	2	6	2				4
Всього	62	32	2	-	-	28	62	10	-	-	-	52

Модуль ІІ. Педагогічні засади музичної освіти

Тема 1. Становлення педагогічної освіти у ХХ століття та сучасні тенденції.	4	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 2. Національна система мистецької освіти: традиції та європейський вектор.	6	2	2	-	-	2	6	2	-	-	-	4
Тема 3. Професійна музично-педагогічна компетентність викладача мистецьких шкіл:	4	2	-	-	-	2	6	2	-	-	-	4
Тема 4. Суть педагогічного процесу у мистецькій освіті.	6	4	-	-	-	2	6	-	-	-	-	6
Тема 5. Нормативно-правове забезпечення та типові освітні програми.	4	2	-	-	-	2	6	-	-	-	-	6
Тема 6. Особливості уроку в мистецькій школі..	4	2	--	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 7. Аксіологічний потенціал музичного мистецтва: засоби формування цінностей учнів.	6	4	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4

Тема 8. Стратегії національно-патріотичного виховання:	8	4	-	-	-	4	6	2	-	-	-	4
Тема 9. Поняття інклюзії: нормативне забезпечення та філософія рівного доступу до мистецтва	8	4	-	-	-	4	6	2	-	-	-	4
Тема 10. Освітні потреби дітей з особливими освітніми потребами	4	2	-	-	-	2						
Тема 14. Адаптація навчальних програм та інструментарію під потреби дитини.	6	4	-	-	-	2						
Залік	2	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	60	32	2	-	-	26	58	10	-	-	-	58
РАЗОМ	120	60	4	-	-	54	120	20	-	-	-	110

6.3. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологія музичних здібностей в онтогенезі	2
2.	Гуманізація мистецької освіти: від авторитарності до партнерства	2
Разом		4

Тема. Психологія музичних здібностей в онтогенезі

1. Структура музикальності в сучасній психології
2. Розвиток загальної музикальності: сенсорні здібності, ладо-висотний слух та почуття ритму
3. Генетичні передумови та соціокультурні чинники музикальності
4. Пренатальний та натальний періоди музичного розвитку
5. Емоційний слух як компонент музичних здібностей
6. Сенситивні періоди розвитку музичних здібностей
7. Теорія музичних здібностей за Геза Ревешем і Карлом Сішором
8. Концепція музичних здібностей у підході Бориса Теплова
9. Вчені про проблему музикальності
10. Психологія розвитку музичного слуху (звуковисотного та тембрового)
11. Розвиток музичної уяви та творчого мислення
12. Музичні здібності в період підліткової кризи
13. Становлення виконавської волі та артистизму
14. Кризи та «ефект плато» в розвитку музиканта

15. Психологічний вплив музики на людину

Тема. Гуманізація мистецької освіти: від авторитарності до партнерства

1. Криза авторитарної моделі в музичній педагогіці.
2. Сутність педагогічної концепції Е. Жак-Далькроза та її вплив на сучасну музичну педагогіку.
3. Сутність педагогічної концепції Карла Орфа та її вплив на сучасну музичну педагогіку.
4. Педагогічні ідеї Золтана Кодая та їх значення для сучасної музичної педагогіки.
5. Українська музична етнопедагогіка як джерело сучасної музичної педагогіки.
6. Проблема використання музичного фольклору у вихованні школярів.
7. Педагогічні ідеї М. Леонтовича та їх значення для сучасної музичної педагогіки.
8. Педагогічні ідеї В. Верховинця та їх значення для сучасної музичної педагогіки.
9. Педагогічні ідеї К. Стеценка та їх значення для сучасної музичної педагогіки.
10. Спадщина Софії Русової та Василя Сухомлинського в контексті сучасної позашкільної освіти.
11. Педагогіка співробітництва на індивідуальному уроці: педагогічний досвід.

6.4 Теми практичних завдань

1. Психологічна характеристика основних видів музичної діяльності.

Завдання: провести «хронометраж психологічного стану» під час трьох видів діяльності: слухання, виконання та створення (імпровізації).

Фокус: визначити, який вид діяльності викликає стан «поток», а який - найбільше ментальне виснаження. Описати різницю в концентрації уваги.

2. Музична пам'ять: психологічна структура та механізми розвитку.

Завдання: скласти власну схему-алгоритм запам'ятовування тексту/музичного фрагменту, використовуючи метод «розподіленого повторення» та залучення різних видів пам'яті (зорової, рухової, логічної та слухової).

Фокус: аналіз алгоритмів запам'ятовування тексту/музичного фрагменту та різних видів пам'яті (зорова, рухова, логічна, слухова) у професійній діяльності.

1. Музичне мислення та уява.

Завдання: виконання пісні як вирішення складної інтелектуальної задачі з кодування та декодування емоційної інформації.

Фокус: когнітивні механізми музичного мислення (1. проаналізуйте пісню через призму музичного синтаксису (повторення за зразком); 2. відтворіть пісню в уяві (розчленування на елементи); 3. створіть творчий синтез (пошук художньої ідеї).

Вправа: «Колірний графік»: Розфарбуйте копію нот кольорами, які асоціюються у вас із гармоніями чи переходами (наприклад, перехід від холодного синього до гарячого помаранчевого на кульмінації). Проаналізуйте, як ваш

артикуляційний апарат (для вокалістів) або техніка звуковидобування підсвідомо підлаштовуються під уяву.

2. Музичне сприймання як психолого-педагогічний феномен.

Мета завдання: дослідити механізм переходу від суто акустичного подразнення (звуку) до формування цілісного художнього образу та особистісного сенсу.

Фокус: аналіз механізмів музичного сприймання

5. Вікові особливості психічного й музичного розвитку дітей.

Завдання: розробити перелік рекомендацій для педагогів щодо збереження інтересу дітей до занять музикою.

Фокус: увага до вибору репертуару.

6. Індивідуальний вимір особистості у музичній діяльності.

Завдання: охарактеризувати особливості роботи з учнями різного темпераменту у музичному класі.

Фокус: створення індивідуального підходу до учнів.

7. Емоційно-вольова саморегуляція та сценічне хвилювання.

Завдання: описати та протестувати на власному досвіді 2-3 методики з саморегуляції (наприклад, аутотренінг, дихальні вправи, візуалізація).

Фокус: створення власного «антистресового пакета» для виступу.

8. Розвиток творчого потенціалу особистості.

Завдання: визначте психологічні умови особистого творчого процесу.

Фокус: створення творчого освітнього середовища.

9. Педагогічна фасилітація: нова роль викладача в сучасній мистецькій освіті

Завдання: дослідити відмінності між «директивним» та «фасилітуючим» стилями викладання.

Фокус: як спонукати учня до самостійного прийняття творчих рішень.

10. Психологія особистісного підходу в мистецькій освіті

Завдання: відпрацювати навички адаптації методів навчання до індивідуально-психологічних особливостей учня. Скласти перелік із 3-х «заборонених» фраз, які вбивають творчу особистість учня (наприклад, «ти ніколи не заспіваєш це як...»).

Фокус: як здійснювати особистісний підхід.

2. Музична терапія та інклюзія: адаптація музичного інструментарію для дітей з ООП

Завдання: описати можливості використання елементів орф-педагогіки або спеціальних цифрових застосунків для інклюзивного навчання.

Фокус: розвиток дрібної моторики та емоційної сфери через звук.

12. Національний компонент у репертуарі як засіб формування патріотичної свідомості

Завдання: проаналізувати сучасний навчальний репертуар та запропонувати твори українських композиторів, що мають високий виховний потенціал.

Фокус: музика як засіб ідентифікації у культурному просторі.

Завдання для роботи над проєктами

Тема 1: Психологічний портрет учня мистецької школи та умови його розвитку.

Мета проєкту: навчитися проводити діагностику музичних здібностей та психологічних особливостей учня для створення стратегії розвитку.

Структура проєкту (етапи виконання):

I. Загальні відомості (паспортна частина).

- Вік та етап навчання.
- Інструмент/напрямок: (естрадний вокал тощо).
- Історія: Коротка довідка про те, як дитина потрапила до мистецької школи, рівень підтримки батьків.

II. Діагностика музичних здібностей.

Визначте рівень розвитку компонентів музикальності за 3-бальною шкалою (низький, середній, високий):

- Музичний слух: (звуковисотний, тембровий, гармонічний).
- Метроритмічне чуття: (стабільність пульсації, відтворення складних ритмів).
- Музична пам'ять: (швидкість запам'ятовування, точність відтворення).
- Емоційна чутливість: (здатність відгукуватися на настрій музики).

III. Психологічний профіль

- Тип темпераменту: (сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік).
- Когнітивні особливості: (тип уваги, особливості мислення: наочно-образне чи логічне).
- Мотивація: (внутрішня - любов до музики, чи зовнішня - бажання батьків).
- Вольові якості: (посидючість, реакція на помилки, сценічна стійкість).

IV. Виявлення «зон росту» та проблемних зон

- Сильні сторони: на що можна спиратися (наприклад, яскравий артистизм).
- Слабкі сторони: що потребує корекції (наприклад, затиснутість або слабкий ритм).

V. Стратегія індивідуального розвитку.

Сформулюйте конкретні рекомендації:

1. Підхід: (наприклад, використання ігрових методів для гіперактивної дитини або метод моделювання ситуації успіху для сором'язливого учня).
2. Комунікація: Як викладачу слід спілкуватися з цим учнем (темп мовлення, форма зауважень).

Форма презентації проєкту:

- Письмова робота (3-5 сторінок) + візуальна презентація.

Критерії оцінювання проєкту:

1. Об'єктивність: обґрунтованість діагностичних висновків.

2. Цілісність: зв'язок між психологічним портретом та підбраною стратегією.
3. Креативність: наявність цікавих психологічних знахідок у стратегії розвитку.
4. Оформлення: логічність викладу, використання професійної термінології.

Тема 2. Музичний кейс: формування національно-культурної ідентичності через репертуар.

Мета проєкту: сформувати цілісну систему музичних творів (кейс), яка б відображала тяглість української культури від фольклорних джерел до сучасних академічних та естрадних форм, та обґрунтувати її виховний потенціал.

Структура проєкту (етапи виконання):

I. Концептуалізація (визначення цільової аудиторії)

Студент обирає конкретну групу учнів, для якої розробляється кейс:

- *Варіант А*: молодші шкільний вік.
- *Варіант Б*: підлітковий шкільний вік.

II. Формування репертуарного наповнення (5 обов'язкових блоків)

Кейс має містити 3-5 творів, розподілених за такими категоріями:

1. Фольклорний твір.
2. Твір композитора-класика (М. Лисенко, С. Людкевич, Я. Степовий тощо).
3. Модерн та авангард: твір ХХ століття, що демонструє інтелектуальну потужність української музики (Б. Лятошинський, М. Скорик, Є. Станкович).
4. Сучасна академічна або джазова музика: твори живих сучасників, які формують звук сьогоденної України.
5. Естрадна/популярна музика: якісний український контент, що рефлексує над сучасними подіями або національними цінностями.

III. Методичне обґрунтування.

Для кожного твору з кейсу студент має прописати:

- Культурний меседж: яку ідею чи цінність транслює цей твір?
- Методичний прийом: як саме подати цей твір учню? (Використання сторітелінгу про композитора, порівняння з картиною українського художника, аналіз фольклорної першооснови).

IV. Практичне застосування.

Здобувач вищої освіти має створити фінальний продукт на вибір:

- Анований плейлист з короткими коментарями для учнів.
- Буклет про обрані твори з візуальним оформленням.
- Сценарій тематичного уроку-концерту, де ці твори об'єднані спільною драматургією.

Критерії оцінювання:

1. Репертуарна виваженість: орієнтація на високу художню якість.

2. Глибина: здатність пояснити символізм та смисли обраної музики.
3. Логічність.
4. Інноваційність: використання сучасних форматів подачі матеріалу.

6.5 Теми самостійної роботи

Модуль 1. Психологічні засади мистецької освіти

1. Суть, мета і завдання музичної освіти школярів.
2. Психологічні особливості музичної діяльності.
3. Дія музики на психіку людини в працях античності.
4. Розвиток музичного мислення в контексті репродуктивного і синергетичного напрямку в навчанні.
5. Музикант як презентант індивідуально-типологічних психологічних рис.
6. Генезис та структура музичних здібностей.
7. Психологічні механізми музичного сприймання: когнітивні та афективні компоненти.
8. Внутрішні слухові уявлення як предиктори виконавської надійності.
9. Вікова періодизація музичного розвитку.
10. Психологічні особливості сензитивних етапів формування ладоритмічного чуття.
11. Архітектоніка музичної пам'яті.
12. Психологія сценічного стану.
13. Динаміка навчальної мотивації в мистецькій освіті.
14. Психологічні чинники трансформації пізнавального інтересу в професійну спрямованість.
15. Психологічні засади використання музичного мистецтва для стабілізації психоемоційного стану суб'єктів освіти.
16. Взаємодія дрібної моторики з когнітивними процесами.
17. Специфіка опрацювання музичної інформації в епоху «кліпового мислення»

Модуль 2. Педагогічні засади мистецької освіти

1. Сучасні професійні вимоги до вчителя музичного мистецтва.
2. Порівняльний аналіз традиційної та гуманістичної концепцій навчання.
3. Значення музичної спадщини М.В. Лисенка, К.Г. Стеценка у формуванні музичної культури школярів.
4. Науково-педагогічні концепції О. Рудницької, О. Щолокової, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Ростовського.
5. Методологічні засади індивідуалізації навчання.
6. Проектування персоналізованих освітніх траєкторій у контексті дитиноцентризму.
7. Акмеологічна модель професійної компетентності викладача.
8. Діалогічна взаємодія в індивідуальному класі: комунікативні стратегії

- викладача як засіб стимулювання творчої активності учня.
9. Професійна відповідальність викладача в оціночній діяльності.
 10. Оцінювання музично-освітніх досягнень учня.
 11. Інноваційні технології оцінювання в мистецькій школі.
 12. Цифрова трансформація музичної дидактики.
 13. Педагогічні стратегії інклюзивного навчання.
 14. Педагогічний супровід та соціалізація здобувачів освіти в умовах суспільних викликів.
 15. Конвергенція національних та європейських стандартів.
 16. Взаємодія мистецької школи та родини
 17. Характеристика чинних в Україні програм з музичного мистецтва

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.

1. Робоча програма.
2. Електронний курс на платформі Moodle.
3. Плани семінарських занять.
4. Ілюстративні матеріали.
5. Аудіо та відеоматеріали.
6. Інтерактивна дошка.
7. Ситуативні задачі.
8. Навчальні та контрольні тести у курсі.
9. Методичні рекомендації до написання есе, рефератів та доповідей, виконання самостійної роботи.
10. Методичні рекомендації створення ментальних карт.
11. Перелік питань до заліку.
12. Банк тестових запитань в електронному курсі на платформі Moodle.

8. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

8.1. Методичні вказівки щодо написання доповіді

Тема доповіді обирається слухачем самостійно, виходячи із запропонованого переліку.

Обсяг доповіді має складати – 6-8 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації (у правому нижньому куті). Робота має бути надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату.

Текст реферативної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4.

У тексті не допускаються порожні рядки (окрім відступів між ілюстраціями і текстом), зайві пробіли. Абзаци позначати тільки клавішею «Enter». Слідкувати за правильним використанням дефісу (-) і тире (–).

Оформлення тексту: робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання - «За шириною»; міжрядковий інтервал «Полуторний» (1,5 Lines); абзацний відступ - п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле - 2 см., лівє - 3 см, правє - 1 см. Назву розділу друкують маленькими літерами (перша велика) з абзацного виступу.

Структура:

Вступ - обґрунтовується актуальність теми, її особливості (підстави, причини, проблемну ситуацію, що зумовили необхідність написання доповіді); виділяються завдання роботи.

Основна частина. - наводяться основні теоретичні, експериментальні дослідження з теми; визначається сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається; наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими; визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх недостатньої розробки.

Висновки) - містить узагальнені висновки, рекомендації, пропозиції; висловлюються власні думки щодо перспектив розвитку проблеми.

Список літератури - включають публікації переважно останніх 5-10 років. Кількість \pm 15. Наводиться в кінці тексту відповідно до алфавіту чи появи посилання у тексті.

Посилання на літературу - необхідно подавати у такому вигляді: [2], або [3, с. 28-30].

Поради: У доповіді послідовно розкривайте всі передбачені планом питання, обґрунтуйте, пояснюйте основні положення, підкріплюйте їх конкретними прикладами і фактами. Формулюйте думки чітко, просто, правильно і недвозначно (щоб і самому було зрозуміло), а також прагніть логічно структурувати текст. Щоразу треба пам'ятати, що Вашу доповідь хтось читатиме і прагнутиме зорієнтуватися в ньому, щоб швидко знайти відповідь на питання, які його цікавлять (заодно уявіть себе на місці такої людини).

8.2.Методичні рекомендації створення ментальної карти:

1. **Напишіть на середині аркуша паперу поняття, можете обвести його в**

коло. Переконайся, що розмір аркуша паперу є відповідним. Кладіть аркуш горизонтально. Таку карту зручніше читати.

2. **Намалюйте декілька ліній, що йдуть від кола.** Кількість ліній дорівнює центральним поняттям. На кожній лінії напишіть підтему, що відповідає основній темі в центрі. Вони означають основні розділи карти. Так організуйте простір аркуша, щоб не залишалося порожнього місця, а гілки не розміщувалися дуже щільно. Важливо і те, що гілки повинні бути живими, гнучкими, загалом, органічними. Довжина лінії повинна дорівнювати довжині слова.
3. **Пишіть друкованими літерами, якомога ясно і чітко.** Варіюйте розмір літер і товщину ліній залежно від ступеня важливості ключового слова.
4. **Обов'язково використовуйте різні кольори для основних гілок.** Це допомагає цілісному і структурованому сприйманню. Колір також допомагає виділяти і структурувати думки. Так, на думку Тоні Б'юзена, для особливо важливих питань бажано виділяти гілки теплими кольорами, а написи над ними робити ахроматичними (чорний і сірий). Однак не перевантажуйте візуалізацію.
5. **Від цих ліній можна провести додаткові тонші лінії** для під категорій або питань до підтем. Пишіть на кожній лінії тільки одне ключове слово.
6. **Намагайтеся знайти якомога більше понять та правильно розмістити їх на карті.** Подібний спосіб запису дозволяє ментальній карті необмежено рости і доповнюватися. Від цього залежить оцінювання вашого проекту.
7. **Використовуйте також малюнки і символи** (для центральної теми малюнок обов'язковий).

Для створення ментальних карт зручно використовувати різні онлайн додатки веб-сервісів. Зокрема, це такі безкоштовні онлайн додатки для створення ментальних карт як Coogle - www.coggle.it, Xmind - www.xmind.net, MindMeister - www.mindmeister.com.

8.4. Методичні рекомендації щодо написання есе

ЕСЕ - це вид презентаційної роботи. Її мета поінформувати, повідомити про наукове поняття, обґрунтувати певну позицію чи ідею за допомогою фактів із надійних джерел та думок експертів, створення дискурсу на ту чи іншу тему.

В есе **ЛАКОНІЧНО, ТОЧНО, ВИРАЗНО, СТИСЛО ТА ЗРОЗУМІЛО** подається суть наукового поняття. Її призначення – визначити актуальність та дати відповіді на питання «що», «чому» і «навіщо». Для переконливості та доказовості наводяться факти, події та перевірена інформація. Виклад матеріалу подається у логічній послідовності.

Есе - це невеликий текст науково-публіцистичного стилю, що містить стислий виклад основних аспектів певної теми. ОБ'ЄМ 1-3 стор., в

залежності від поставленого завдання.

Вимоги до есе:

1. Чітка структура:

- вступ
- теза, аргументи
- теза, аргументи
- теза, аргументи
- висновок
- список використаної літератури.

2. Обґрунтування тез аргументами..

Теза - це посилення на думку.

Аргументи - це думка, яка доводить тезу (факти та події минулого та сьогодення, життєві ситуації та наукові докази).

3. Певний стиль оформлення посилань.

Оформлення матеріалів:

- формат тексту: Microsoft Word (*.doc); шрифт: Times New Roman, розмір (кегель) – 14; міжрядковий інтервал: 1,5 рядка;
- прізвище, ім'я та по батькові автора (вимірювання по правому краю)
- група та спеціальність (курсивом, вимірювання по правому краю);
- назва (вирівнювання по центру);
- текст есе (вирівнювання по ширині).

Поради:

- придумайте влучний заголовок,
- знайдіть 3-5 джерел інформації,
- визначте ключові поняття/речення,
- одне речення - одна думка,
- перевірте чи не припустилися орфографічних, граматичних чилексичних помилок.

Повідомлення може бути оформлене в оригінальній креативній формі, наприклад, у вигляді запитань та відповідей на них, ментальної карти та інше.

Коли Ваше завдання готове, перевірте наступне:

- Чи відповів/ла я на поставлене запитання?
- Наскільки зрозуміло і точно я виклав/ла свої думки?
- Чи природно звучить те, що я виклав/ла, чи немає помилок?

8.5. Методичні рекомендації щодо створення презентації.

Презентація - це виступ у цілому, а слайди - лише його супровід, оформлений з використанням малюнків, графіків, діаграм, символів.

Найкращий спосіб організації вашого матеріалу в логічно послідовну і

переконливу презентацію - написати план. Це впорядковує ваші думки і дасть вам можливість найкращим чином представити тему.

Порядок розташування слайдів диктується логікою виступу, але можна виділити розділи, які є загальними для будь-якої презентації. До них відносяться:

- Титульний лист. Містить тему (назву) виступу, ПІБ автора.
- Зміст презентації. На слайді представляється план презентації, що містить основні її розділи або питання, які будуть розглянуті в ході виступу.
- Основна частина презентації, яка відображає основні думки та ідеї виступу і складається з переліку слайдів з відповідними заголовками на кожному.
- Резюме, висновки.
- Заключний слайд. Як правило, на ньому розміщуються слова «Дякую за увагу!».

ПІДКАЗКИ:

Принцип "10/20/30". Гай Кавасакі у створенні презентації користується правилом "10/20/30", тобто 10 слайдів, 20 хвилин і 30 розмір шрифту. Стів Джобс був прихильником більш мінімалістичного стилю - градієнтний фон, великі зображення, мінімум тексту та елементів. У нашому випадку орієнтуйтеся на 8-10 хвилин.

Головну увагу головним речам.

Презентація - це не документ. Включайте лише ту інформацію, яка допоможе краще сприймати матеріал.

Інформація, а не дані (без великих схем та таблиць).

Правило "5 об'єктів на слайді"

Дизайн слайдів повинен бути простим. Необхідно, щоб ідея слайда сприймалася з першого погляду, за 10-15 секунд. Межа для хорошого текстового слайда - 290 знаків, це приблизно 30-35 слів. Слайд не слід перевантажувати малюнками та іншими "прикрасами" для того, щоб не ускладнювати сприйняття, не відволікати увагу від основної думки, вираженої на ньому. Глядач не повинен шукати головну думку, вона повинна бути відразу видно.

Бажано, щоб на слайді був лише один значущий елемент. Це елемент, на який глядач зверне увагу в першу чергу. Він же повинен нести основне смислове навантаження. Якщо на слайді задумані ще й інші елементи, необхідно, щоб вони були чітко підпорядковані основному, тобто бути меншими за розміром і менш яскравими. У результаті погляд людини в першу чергу зупиниться на головному елементі слайда. Далі відбувається найбільш природний рух очей: зліва направо, зверху вниз. У цьому порядку і слід розташовувати елементи слайда.

Бувають ситуації, коли необхідно зобразити кілька рівноцінних елементів. У цьому випадку рекомендується обмежити їх число трьома або п'ятьма.

Одна картинка замінює 1000 слів.

Принцип контрастності. Наприклад, ВИДІЛЕННЯ - ефективний метод залучення уваги до елементів слайду. Виділяйте не більше 10% видимого дизайну. Якщо виділити більше - ефективність знижується. Обирайте та використовуйте обмежену кількість способів виділення (1-2) на всіх слайдах презентації. Майте на увазі, що коротке слово з великих літер читається ЛЕГКО.

Гармонійні кольори:

Червоний Зелений, сірий
Темно-червоний (бордо) Перлинно-сірий, рожево-білий
Рожевий Чорний, бежевий, блакитний
Насичено-рожевий Світло-блакитний, зелений
Коричнево-рожевий Блакитний, кремовий
Блідо-рожевий Салатовий, блідо-бузковий, блакитний
Жовтогарячий Фіолетовий, блідо-блакитний, світло-синій
Солом'яно-жовтий Блідо-рожевий, сірувато-блакитний, зелений, фіолетовий, блакитний
Жовтий Світло-пурпуровий, зелений
Блідо-жовтий Сірувато-рожевий, блідо-зелений
Золотистий Світло-сірий, зелений, темно-червоний
Блідо-зелений Коричневий, бежевий, волошковий, рожевий
Сіро-зелений (колір морської хвилі) Жовтий, пісочний, оранжевий, рожевий
Темно-зелений Темно-зелений, пурпурово-рожевий
Сіро-блакитний Зелений, сірий, рожево-пурпуровий
Синій Жовтий, пісочний, оранжевий, рожевий
Фіолетовий Блідо-бузковий, рожево-пурпуровий

8.6.Орієнтовні питання до заліку:

Модуль 1. Психологічні засади мистецької освіти

1. Об'єкт і предмет психології музичної освіти
2. Психологічні особливості технологій мистецької освіти.
3. Психологічна характеристика основних видів музичної діяльності.
4. Музичне сприйняття: сутність та особливості.
5. Музична пам'ять: психологічна структура та механізми розвитку
6. Музичне мислення: види.
7. Структура музичності за Б. Тепловим.
8. Психологія музичного сприймання
9. Природа музичного мислення.
10. Психологічні особливості музичної пам'яті.
11. Різниця між музичними задатками, здібностями та талантом.
12. Вікові кризи та музичний розвиток
13. Емоційно-вольова саморегуляція

14. Особливості мотивації до занять музикою в молодшому шкільному та підлітковому віці.
15. Музична творчість: сутність та структура.
16. Психологічна травма: психолого-педагогічний супровід.

Модуль 2. Педагогічні засади мистецької освіти.

17. Компетентність викладача мистецьких шкіл.
18. Суть педагогічного процесу у мистецькій освіті.
19. Особливості особистісно-орієнтованого підходу в музичній освіті.
20. Роль українського репертуару у формуванні української ідентичності здобувача освіти.
21. Мета та завдання сучасної мистецької освіти
22. Складання індивідуального навчального плану учня.
23. Дидактичні принципи в музичному навчанні
24. Особливості уроку в мистецькій школі.
25. Структура сучасного уроку за фахом
26. Методи музичного навчання.
27. Формувальне оцінювання в музичному навчанні.
28. Засоби формування цінностей учнів музикою.
29. Психолого-педагогічні аспекти залучення родини до освітнього процесу.
30. Поняття інклюзії: філософія рівного доступу до мистецтва.
31. Педагогічні стратегії роботи з дітьми з особливими освітніми потребами
32. Адаптація навчальних програм та інструментарію під потреби дитини.

9. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

За джерелом отримання знань:

- Словесні (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, лекція, робота з документом).
- Наочні (ілюстрування та демонстрування).
- Практичні (практичні роботи, тести, написання есе, ментальні карти, проєктні завдання).

За характером пізнавальної діяльності:

Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) виклад спрямований на повідомлення інформації різними засобами, у тому числі з використанням новітніх технічних засобів навчання: лекції (вступна лекція, лекція-бесіда, лекція-діалог, інтерактивна лекція з використанням мультимедійних презентацій).

Репродуктивний метод полягає у відтворенні інформації студентом у певній логічній послідовності.

Проблемний виклад - проблемні диспути, семінарські заняття.

Евристичний метод - метод навчання, за якого певні елементи знань відомі заздалегідь, а інші відомості здобувачі вищої освіти доповнюють, узагальнюють

та розв'язують самостійно.

Дослідницький метод - реалізація завдань, що потребують креативного підходу та інтенсифікації наукового пошуку (підготовка презентацій та ментальних карт, складання словника, робота з таблицею, участь у творчих проектах та студентських конференціях).

Ініціативне самонавчання, що передбачає самостійну роботу на основі підручників, посібників, методичних порад, курсів неформальної освіти, інтернет-ресурсах, освітньої платформи Moodle.

Студентоцентроване навчання на основі компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу.

10.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання робочої навчальної програми, силабуса, LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти, інтерактивної дошки, ноутбука Dell

11.Інформаційні ресурси:

1. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України
3. <https://pmu.in.ua/> - Педагогічний музей України Національної академії педагогічних наук України.

Онлайн-курси та ресурсні матеріали:

- Посібник «Стресостійке дитинознавство» [Світлана Ройз] (https://drive.google.com/file/d/1GqN1EfJxqlLtyORDcqmXQ0j2H9_PmP6/view?usp=sharing)
- Ресурсна скриня [Світлана Ройз] (https://drive.google.com/file/d/1fnhrRd6l7Tdu_ao7ttZbcOxSI-cMci_M/view?usp=sharing)
- Анімоване пояснення стресу дітям і дорослим [NATAL Israel] (<https://www.youtube.com/watch?v=vsUrU8yjXu0>)
- Техніка терапевтичного теплінгу для стабілізації психоемоційного стану [Self Help for Trauma] (<https://www.youtube.com/watch?v=UDI1cEG9664>)
- Безпека дитини - відповідальність кожного дорослого [Центр гідності дитини УКУ, запис в групі відбувається періодично] (<https://online.ucu.edu.ua/courses/course-v1:UCU+EC6+2022/about>)
- Техніки для плекання психологічної стійкості [Український інститут когнітивно-поведінкової терапії] (<https://i-cbt.org.ua/resilience-academy/?fbclid=IwAR23osPwNJg7c8Dr7KAGeanb65UcdY2jL->

[HvJFwA5qSeE_Ak3f8TzEP9nIg](#))

- Методичний посібник для педагогів «Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації» [Сергій Богданов, Оксана Залеська] (<https://drive.google.com/file/d/1943on4Oo873rhyzPSTmtZO3MbAiTviNy/view?usp=sharin>)